

POSTANOWIENIE

Dnia 5 września 2013r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Iwona Siuta

Sędziowie: SO Małgorzata Grzesik

SO Zbigniew Ciechanowicz (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 5 września 2013 r. w Szczecinie na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi dłużnika T. B.

o stwierdzenie przewlekłości postępowania

w sprawie o sygn. akt Km 1584/10 prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie G. J.

z wniosku wierzyciela (...) sp. z o.o. w S.

przy udziale dłużnika Przedsiębiorstwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. w upadłości

postanawia:

I. stwierdzić przewlekłość postępowania egzekucyjnego Km 1584/10, prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie G. J.,

II. przyznać od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie G. J. na rzecz T. B. kwotę 2.000 (dwa tysiące) złotych;

III. oddalić skargę w pozostałym zakresie;

IV. zwrócić T. B. kwotę 100 (sto) złotych, uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

UZASADNIENIE

T. B. dnia 10 czerwca 2013 r. złożył skargę na naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie G. J. w sprawie o sygn. akt. KM 2897/11, domagając się stwierdzenia przewlekłości postępowania, zasądzenia na swoją rzecz kwoty 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

W uzasadnieniu skargi wskazał, że w dniu 29 czerwca 2010 r. Komornik wszczął przeciwko niemu z wniosku wierzyciela (...) sp. z o.o. postępowanie egzekucyjne, zaś pismem z dnia 6 lipca 2010 r. ograniczył egzekucję do kosztów zastępstwa prawnego - nieprawomocnego postanowienia, opłaty stosunkowej 271,67 zł., opłaty stałej 81,50 zł. - nieprawie, gdyż w aktach sprawy brak jest wniosku wierzyciela o poszukiwanie majątku i wydatków w kwocie 28,50 zł. W ocenie skarżącego w aktach egzekucyjnych brak było prawidłowego doręczenia zawiadomienia o wszczęciu egzekucji. Powołując się na treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r. wydanej w sprawie III CZP 37/11 skarżący wyraził pogląd, iż egzekucja kosztów postępowania egzekucyjnego dopuszczalna jest po wydaniu postanowienia o ich ustaleniu, a dnia złożenia skargi nie zostało ono wydane. Następnie dodano, iż komornikowi zajęło prawie 33 miesiące stwierdzenie, że należność wobec wierzyciela została spłacona, mimo że posiadał taką wiedzę już od dnia 6 lipca 2010 r. Mimo dwukrotnych wniosków o umorzenie postępowania z dnia 30 listopada 2010 r. i 6 grudnia

2010 r. komornik ich nie rozpoznał. W ocenie Skarżącego działania komornika oraz jego opieszałość spowodowały eskalację kosztów bezprawnego postępowania egzekucyjnego.

Odpowiadając na skargę T. G. J. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie zażądał jej odrzucenia podnosząc, iż prowadzone przez niego postępowanie egzekucyjne opisane w skardze zostało zakończone postanowieniem z dnia 8 marca 2013 r., które miało się uprawomocnić w dniu 10 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Uzupełniając stan faktyczny sprawy zarysowany przez Skarżącego i Komornika zwrócić uwagę należy na to, iż wierzyciel sprawę egzekucyjną wszczął w dniu 22 czerwca 2010 r. żądając wyegzekwowania od dłużnika kosztów postępowania sądowego (3617 zł. przez sądem I instancji oraz 1800 zł. przez sądem odwoławczym) oraz kosztów postępowania egzekucyjnego. W toku postępowania egzekucyjnego wierzyciel w pismach złożonych komornikowi w dniu 6 lipca 2010 r. ograniczył egzekucję o kwotę 3 617 zł. uiszczoną mu w dniu 29 czerwca 2010 r. oraz o kwotę 1800 zł. uiszczoną w dniu 1 lipca 2010 r. Zawiadomieniem z dnia 6 lipca 2010 r. Komornik ograniczył egzekucję do kosztów postępowania egzekucyjnego w łącznej kwocie 682,12 zł.

W dniu 8 marca 2013 r. Komornik wydał postanowienia, w którym uznał, iż egzekwowane w sprawie zasłużenie zostało w całości spłacone bezpośrednio do rąk wierzyciela (pkt 1) oraz na podstawie art. 825 pkt 1 k.p.c. wszczęte przeciwko dłużnikowi postępowanie egzekucyjne umorzył (pkt 2). Jednocześnie w tym samym dniu komornik wydał postanowienie, w którym ustalił koszty postępowania egzekucyjnego na kwotę 477,67 zł., obciążając dłużnika kwotą 334,02 zł.

Postanowieniem z dnia 27 maja 2013 r. wydanym w sprawie o sygn. akt VI Co 1359/13 Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie zmienił postanowienie Komornika o kosztach postępowania egzekucyjnego w taki sposób, iż wyeliminował z ich katalogu kwotę 81,50 zł. tytułem nienależnie ustalonej opłaty za zlecenie poszukiwania majątku dłużnika. Postanowienie to nie było prawomocne w dniu rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, gdyż dłużnik złożył nań nierozpoznane do tej pory zażalenie.

Dopiero tak opisany stan faktyczny wskazuje, iż wniosek Komornika o odrzucenie skargi nie był trafny. Postępowanie egzekucyjne w sprawie KM 1584/10 nie zostało jeszcze zakończone, gdyż nieprawomocnym postanowieniem z dnia 8 marca 2013 r. Komornik ustalił koszty postępowania egzekucyjnego. Podkreślenia wymaga fakt, iż modyfikując opisane postanowienie Sąd egzekucyjny postanowieniem z dnia 27 maja 2013 r. wyeliminował z katalogu ustalonych kosztów koszty wynagrodzenia pełnomocnika wierzyciela, uznając, iż sentencja postanowienia Komornika w tej części nie nosi znamion tytułu egzekucyjnego, co wskazuje na konieczność ponownego rozpoznania wniosku wierzyciela w tej części.

Dodatkowo wskazać należy, iż w sprawie komornik podjął dwie bezskuteczne czynności terenowe w miejscu zamieszkania dłużnika (w dniu 26 października 2010 r. i 17 listopada 2010 r.), pismem z dnia 19 listopada 2010 r. kierowanym do Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. podjął staranie celem ustalenia stanu majątku dłużnika,

W sprawie dłużnik złożył wnioski o umorzenie postępowania egzekucyjnego z dnia 30 listopada 2010 r. i 6 grudnia 2010 r., które nie zostały przez Komornika rozpoznane.

Pismem z dnia 22 lutego 2013 r. Komornik dokonał zajęcia wierzytelności dłużnika dotyczącej nadpłaty podatku vat w I Urzędzie Skarbowym w S..

Z akt komorniczych wynika, iż w dniu 23 listopada 2010 r., 28 października 2011 r. komornik przekazywał akta do sądów.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki dla stwierdzenia czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania należały

w szczególności ocenić m. in. terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia, co do istoty (...) uwzględniając charakter sprawy, stopień jej faktycznej i prawnej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosowała skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień, a także zachowanie stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Dodatkowo, zaznaczenia wymaga, iż stosownie do treści art. 1 ust. 2 przytoczonej ustawy jej przepisy stosuje się odpowiednio, gdy na skutek działania lub bezczynności komornika sądowego doszło do naruszenia prawa strony do przeprowadzenia i zakończenia bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy egzekucyjnej.

Jak wynika z powyższego naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki nastąpić może zarówno w wyniku działania, jak i zaniechania komornika. Jest istotnym, że nie każda zwłoka może być przyczyną stwierdzenia przewlekłości, lecz jedynie zwłoka nieuzasadniona. W szczególności ocena, czy postępowanie trwa dłużej niż to konieczne, dokonywana musi być na podstawie zarówno analizy charakteru dokonywanych czynności, jak i stanu faktycznego sprawy. Przewlekłość to pojęcie wskazujące, że jakieś zdarzenie czy stan są nadmiernie rozciągnięte w czasie, rozwleczone i przedłużają się. Musi być, więc odnoszone do konkretnych realiów i podjętego trybu postępowania. Musi być do niego adekwatne, a zatem jedynie nadmierne odstępstwa od czasu zwyczajowo koniecznego do wykonania określonych prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki (tak, Sąd Apelacyjny w Katowicach w postanowieniu z dnia 10 listopada 2004 r.).

Ustawodawca określił okoliczności, które każdorazowo sąd rozpoznający skargę na przewlekłość postępowania winien oceniać. Są to prawidłowość i terminowość czynności, charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej zawichości sprawy, znaczenie samej sprawy dla strony skarżącej, rozstrzygniętych w sprawie zagadnień, zachowanie się strony, która wniosła skargę na przewlekłość postępowania. Wylczenie to nie ma charakteru katalogu zamkniętego. Wskazuje jednak na sposób dokonywania oceny przewlekłości i przesłanek jej wystąpienia.

Sąd Okręgowy, po zapoznaniu się z aktami sprawy egzekucyjnej KM 1584/10 pod kątem wyżej wskazanych okoliczności mających znaczenie dla oceny, czy nastąpiła nieuzasadniona przewlekłość postępowania uznał, iż zgłoszona przez dłużnika skarga jest zasadna.

Praktycznie od chwili sporządzenia przez Komornika pisma z dnia 19 listopada 2010 r. skierowanego do Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. z żądaniem informacji o majątku dłużnika do czasu zredagowania pisma z dnia 22 marca 2013 r. o zajęciu wierzytelności dłużnika wobec I Urzędu Skarbowego w S. dotyczącej nadpłaty podatku vat, Komornik nie podjął żadnej czynności w sprawie. Nie podejmowanie jakichkolwiek czynności w sprawie egzekucyjnej przez ponad dwa lata wyczerpuje znamiona przewlekłości postępowania.

Zwrócić należy również uwagę na to, iż pomimo złożenia przez wierzyciela w dniu 6 lipca 2010 r. wniosku o ograniczenie egzekucji do kosztów postępowania egzekucyjnego, Komornik koszty te określa dopiero postanowieniem z dnia 8 marca 2013 r., co dodatkowo wydłuża czas postępowania egzekucyjnego, gdyż stosownie do treści art. 770¹ k.p.c. dopiero prawomocne postanowienia komornika o kosztach postępowania podlega wykonaniu. Do dnia wydania niniejszego postanowienia postanowienie o kosztach postępowania egzekucyjnego nie uzyskało prawomocności. Komornik nie rozpoznał również wniosków dłużnika z dnia 30 listopada 2010 r. i 6 grudnia 2010 r. o umorzenie egzekucji. Abstrahując już od słuszności tych wniosków podkreślić należy, iż brak aktywności Komornika w każdej sferze prowadzonego postępowania egzekucyjnego narusza nie tylko usprawiedliwione interesy wierzyciela, ale również prawa dłużnika. Każdy uczestnik postępowania, ustawodawca bowiem w treści art. 3 pkt 7 analizowanej ustawy nie ograniczył praw dłużnika, ma uprawnienie do rozpoznania swojej sprawy bez zbędnej zwłoki. Każda przewlekłość wytwarza stan niepewności faktycznej i prawnej mogącej wpływać negatywnie na sytuację strony postępowania, a tym bardziej w postępowaniu egzekucyjnym związanym ze stosowaniem przymusu osobistego.

Złożenie przez komornika akt egzekucyjnych na żądanie sądu egzekucyjnego nie może stanowić argumentu przemawiającego za „wstrzymaniem” się przez komornika od podejmowania czynności w sprawie, albowiem żaden przepis prawa nie wskazuje na konieczność takiego zachowania organu egzekucyjnego. Podkreślić tu należy, iż

stosownie do treści art. 767² § 2 k.p.c. nawet wniesienie skargi na czynności komornika nie wstrzymuje postępowania egzekucyjnego ani wykonania zaskarżonej czynności; jedynie do sądu rozpoznającego skargę należy podjęcie decyzji w tej kwestii, a taka w niniejszej sprawie nie była podjęta.

Podkreślenia wymaga, iż od dnia 6 lipca 2010 r. przedmiotem postępowania egzekucyjnego były jedynie koszty postępowania, które zostały przez Komornika określone na łączną kwotę 682,12 zł. Uwagę zwraca, iż wierzyciel we wniosku o wszczęcie podał jeden sposób egzekucji. Lektura akt egzekucyjnych nie wskazuje, aby Komornik dążył do ich zastosowania. Mimo zatem nieskomplikowanego charakteru podanego przez wierzyciela sposobu egzekucji (wpływy z prowadzonej przez dłużnika restauracji) oraz nieznacznej wysokości kosztów egzekucji postępowanie egzekucyjne trwa już ponad trzy lata.

W takim stanie rzeczy Sąd Odwoławczy, na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 z późn. zm.), orzekł jak w punkcie I sentencji.

Z uwagi na stwierdzenie przewlekłości postępowania oraz mając na uwadze, że leży ona po stronie organu egzekucyjnego Sąd Okręgowy uznał, że zasadnym stało się zasądzenie na rzecz skarżącego sumy pieniężnej, aczkolwiek nie w takiej wysokości, o jaką postulował w swojej skardze. Dokonując oceny żądania w tym zakresie, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż odpowiednia do wagi przewlekłości oraz interesów skarżącego będzie kwota 2 000 zł., tj. minimalna określona przez ustawodawcę. Sąd Okręgowy podkreśla również, iż przyznana kwota nie stanowi odszkodowania w rozumieniu prawa cywilnego. Kwota ta ma wynagrodzić niewymierne szkody związane z niewłaściwym wykonywaniem prawa strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Stąd też ustawa nie zawiera kryteriów ustalania jej wysokości, pozostawiając tę kwestię do rozstrzygnięcia w każdej indywidualnej sprawie z uwzględnieniem jej specyfiki. Kwotę 2 000 złotych Sąd zasądził w punkcie II postanowienia, na podstawie przepisu art. 12 ust. 4 ustawy o skardze.

Skargę, zawierającą żądanie zasądzenia sumy pieniężnej ponad kwotę 2 000 złotych Sąd Okręgowy oddalił w punkcie III postanowienia.

Z uwagi na podjęcie po dniu 22 lutego 2013 r. czynności w sprawie egzekucyjnej nie zachodziła konieczność wydania Komornikowi z urzędu poleceń.

W punkcie IV postanowienia Sąd Okręgowy, po myśli art. 17 ust. 3 ustawy o skardze, zwrócił uiszczoną od skargi opłatę w wysokość 100 złotych.